

Asia: VN/34601/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?

Tavoite tarjota aloituspaikkoja nykyistä vahvemmin henkilöille, joilla ei ole aiempaa korkeakoulututkintoa tai opiskeluoikeutta, on kannatettava.

Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.

Nähdäksemme merkittävin keino lisätä korkeakoulututkinnon suorittamista on aloituspaikkojen lisääminen. Tämä tulisi tehdä kestäväällä tavalla lisäämällä aloituspaikkoihin tarvittavaa rahoitusta eikä vain yksilöiden koulutusmahdollisuuksia rajaamalla.

Esityksessä olisi tärkeää tarkastella syvemmin muutoksesta aiheutuvia kehittämistarpeita korkeakoulutukseen. Joustavat siirtymät koulutusohjelmasta tai korkeakoulusta toiseen tulee varmistaa ja opiskelijoiden ohjauksen ja uraohjauksen tarpeisiin tulee vastata.

On tärkeää, että esitetty muutos ei vaikeuta myöhempää uudelle alalle kouluttautumista. Työmarkkinat ovat voimakkaassa murroksessa, ja mm. vihreä siirtymä, väestön ikääntyminen ja teknologian kehitys vauhdittavat työelämän osaamistarpeiden muutosta. Tarve osaamisen kehittämiseen ja uudelleen suuntaamiseen työurien aikana kasvaa koko Euroopassa.

Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?

Vaikutusarvioissa tulisi huomioida myös mahdollinen valmistumisaikojen piteneminen. SYL ry:n ja Otus ry:n tutkimuksen mukaan yleisimmät syyt useamman opinto-oikeuden hankkimiseen liittyvät epävarmuuteen omista kiinnostuksen kohteista, työllistymiseen liittyvään epävarmuuteen, opiskeluvaikeuksiin tai elämäntilanteeseen liittyviin tekijöihin.

Osana muutosta tulee varmistaa konkreettiset keinot vastata näihin opiskelijoiden tarpeisiin mm. helpottamalla koulutusohjelman tai korkeakoulun vaihtoa ja lisäämällä ohjausta, uraohjausta ja muuta oppimisen sekä opiskelukyvyn tukea.

Muut huomionne esityksestä

Korkeakoulutusta kehittäessä on tärkeä tunnistaa, että koulutustarjonta on perustunut hyvin pitkään lähes yksinomaan tutkintoon johtavaan koulutukseen. Muun jatkuvan oppimisen tarjonnan lisäämiseen ja kehittämiseen on havahduttu vasta aivan viime vuosina. Vie aikaa, että korkeakoulutukseen hakeutuvat ja korkeakouluissa opiskelevat oppivat tuntemaan jatkuvan oppimisen eri mahdollisuuksia. Valitettavasti erityisesti avoimen korkeakouluopetuksen maksullisuutta koskevat muutokset heikentävät erityisesti taloudellisesti heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksia osallistua muuhun kuin tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Lisätietoja STTK:ssa:

Riina Nousiainen, asiantuntija, koulutus ja osaaminen

Riina.nousiainen@sttk.fi

Gylling Päivi
STTK ry.